

MUKADDİME

Osmanlı Tercümesi

3. Cilt

İBN HALDUN

Mütercim
Ahmed Cevedet Paşa

Hazırlayanlar
Yavuz Yıldırım
Sami Erdem
Halit Özkan
M. Cüneyt Kaya

KLASİK

KLASİK

49. Kitap

KLASİK KİTAPLAR 1

MUKADDİME

Osmanlı Tercümesi

İbn Haldun

Cilt 3

Mütercim

Ahmed Cevdet Paşa

Hazırlayanlar

Yavuz Yıldırım

Sami Erdem

Halit Özkan

M. Cüneyt Kaya

ISBN 978-975-8740-61-1 Tk. No

ISBN 978-975-8740-64-2 Cilt No

Birinci Basım Aralık 2008

Yayın Hazırlık ve Dizin Mustafa Demiray

Tasarım/Kapak Salih Pulcu

Baskı Cilt Gezegen Tanıtım

Yeşilce Mah. Ulubaş Cad. No: 54 Kagıthane İstanbul

KLASİK

Vefa Cad. No: 56 34134 Vefa İstanbul

Tel 0212 520 66 41 Faks 0212 520 74 00

klasik@klasikyayinlari.com

www.klasikyayinlari.com

İÇİNDEKİLER

MUKADDİME-İ İBN HALDÛN'UN FASL-I SÂDİSİNİN TERCEMESİDİR ESER-İ HÂME-İ AHMED CEVDET 3

[Ahmed Cevdet Paşa'nın Takdimi] 5

Kitâb-ı Evvelin Fasl-ı Sâdisi

Envâ'-ı Ulûm ile Turuk-ı Ta'lim ve Bunlara Ârız Olan Ahvâl Beyânında Olarak Mukaddime ve Levâhık-ı Adıdeyi Hâvî Olup Mukaddime Şol Fikr-i İnsânî Beyânındadır ki Onunla Nev'-i Beşer Sâir Hayvânâtta Mûtemeyyiz, ve Me'âşını Tahsile ve Bu Husûsta Ebnâ-yı Cinsiyle Te'âvüne, ve Ma'bûd'unu ve Rusûl-i Kirâm Aleyhimüsselâmın Taraf-ı Bârî'den Tebliğ Ettiği Umûru Tasdik u İz'âna Mühtedâ vü Muvaffak Olmasıyla Kâffe-i Hayvânât İnsâna Mutî' u Müsahhar Olup Cenab-ı Hakk Nev'-i Beşeri Bu Cihetle Pek Çok Mahlûkatı Üzerine Tafdil Etmiştir 9

Fasıl

Fikr-i İnsânî Beyânındadır 11

Fasıl

Âlem-i Havâdis-i Fi'liyyenin Ancak Fikir İle Tamâm Olduğu Beyânındadır 13

Fasıl

Akl-ı Tecrübî Beyânındadır 15

Fasıl

Ulûm-ı Beşeriyye ile Ulûm-ı Melâike Beyânındadır 17

Fasıl

Ulûm-ı Enbiyâ Aleyhimüsselâm Beyânındadır 21

Fasıl

İnsânın Bi'z-Zât Câhil ve Bi'l-Kesb Âlim Olduğu Beyânındadır 23

Fasıl

İlim ve Ta'limin Umrân-ı Beşerîde Emr-i Tabîî Olduğu Beyânındadır 24

Fasıl

Ta'îm-i Ulûm Sanâyi' Kabîlinden Olduğu Beyânındadır 25

Fasıl

Ulûm u Me'ârifin Kesreti, Umrân u Temeddünü Çok Olan Diyârda Olduğu Beyânındadır 29

Fasıl

Bu Asırda Bilâd-ı Mütemeddine Vâki' Olan Ulûmun Envâ'ı Beyânındadır 31

Ulûm-ı Kur'âniyye'den İlm-i Kırâet 33

Ulûm-ı Kur'âniyye'den İlm-i Tefsîr 35

Ulûm-ı Hadîs 38

İlm-i Fıkıh İle Ona Tâbi' Olan İlm-i Ferâiz 47

İlm-i Ferâiz 55

Usûl-i Fıkıh İle Ona Mûte'allik Olan Hilâfiyyât ve Cedel Fenleri 57

İlm-i Kelâm 63

Fasıl: Âyât ve Ehâdîsin Mûteşâbihâtından Keşf-i Hicâb-ı Şübühât ile
Bundan Dolayı Zuhûr Etmîş Olan Tavâif-i Sünniyye ve Mübtedi'a Beyânındadır 74

İlm-i Tasavvuf 85

Tetimme 88

Tezyîl 93

Fasıl: Sûfiyyeyi Redd ü Kabûl Beyânındadır 94

İlm-i Ta'bîr-i Rûyâ 97

Ulûm-i Akliyyenin Ahvâl ü Aksâmı 101

Ulûm-i Adediyye 112

İlm-i Hisâb 113

İlm-i Cebir 114

Fenn-i Mu'âmelât 116

Fenn-i Ferâiz 117

Ulûm-i Hendsiyye 118

Küriyyât ve Mahrûtiyyât 121

İlm-i Mesâha 122

İlm-i Menâzır 122

İlm-i Hey'et 122

Fennü'l-Ezyâc 128

İlm-i Mantık 129

Fasıl: İlm-i Mantığın Redd ü Kabûlü Beyânındadır 132

Tabî'iyât 134

İlmü't-Tıb 134

Tekmile 137

Fenn-i Filâhat 138

İlâhiyyât 139

İlim-i Sihir ve Tılsımât 141

Lâhika: İsabət-i Ayn Beyânındadır 150

İlim-i Esrârü'l-Hurûf 151

Tahkîk ve Nükte 155

Zâ'yirçe-i Seb'î 156

Tenbîh 161

Fezleke 168

Fasıl: İrtibatâtı Harfiyye Cihetinden Esrâr-ı Hafiyeye İttilâ' Beyânındadır 170

Fasıl: Kavânîn-i Harfiyye İle Zamâir-i Hafiyede Mekkûn Olan

Serâir Üzerine İstidlâl Beyânındadır 173

Fezleke 175

İlim-i Kimyâ 176

Fasıl

Felsefenin İbtâlî ve Sâlikinin Fesâdı Hakkındadır 182

Fasıl

Fenn-i Nücûmun İbtâlî ve Edillesinin Za'fı ve Gâyetinin Fesâdı Beyânındadır 187

Fasıl

Kimyânın Semeresi Olmadığı ve Vücûdu Muhâl İduğû ve Ona Sülûkun

Mefâsidi Beyânındadır 193

Fasıl

Te'lîfâtta Ri'âyet ü İ'tibâr Olunacak Makâsıd Beyânındadır 201

Fasıl

Ulûmda Te'lîfâtın Kesreti Mâni'-i Tahsil Olduğu Beyânındadır 204

Fasıl

Ulûmda Kesret-i İhtisârât-ı Müellefenin Ta'lîme Muhill Olduğu Beyânındadır 206

Fasıl

Ta'lîm-i Ulûm ve Tarîk-ı İfâdede Vech-i Savâb Beyânındadır 207

Fasıl 208

Fasıl

Ulûm-ı Âliyyede Tevsî'-i Enzâr ve Tefrî'-i Mesâil Olunmaması Beyânındadır 210

Fasıl

Çocukların Turuk-ı Ta'lîmi ve Bilâd-ı İslâmiyyenin Bu Husûsta İhtilâf-ı Usûlü

Beyânındadır 211

Fasıl

Müte'allimîne Şiddet Etmek Kendilerine Mazarrat Olduğu Beyânındadır 213

Fasıl

Taleb-i İlim Tarîkiyle Rihlet ü Seyâhat ve Kibâr-ı Ulemâ İle Mülâkât

Mezîd-i Kemâl Olduğu Beyânındadır 216

Fasıl

Sunûf-ı Beşer İçinde Ulemânın Emr-i Siyâsetten Eb'ad Oldukları Beyânındadır 217

Fasıl

Millet-i İslâmiyyede Hamele-i İlimin Ekseri Acem Olduğu Beyânındadır 219

Fasıl

Lisânda Aceme Sebkat Ettiği Halde Sâhibinin Ehl-i Lisân-ı Arabî'den Ahz ü Tahsil-i Ulûmda Kâsır Olduğu Beyânındadır 222

Fasıl

Ulûm-ı Lisân-ı Arabî Beyânındadır 224

İlim-i Nahiv 225

İlim-i Lüğat 226

Fasıl 229

İlmü'l-Beyân 229

İlmü'l-Edeb 232

Fasıl

Lüğatin Meleke-i Sınâ'iyye Olduğu Beyânındadır 234

Fasıl

Bu Asırdaki Arab Lüğati, Lüğat-i Mudar ve Himyer'e Muğâyir Bir Lüğat-i Müstakille Olduğu Beyânındadır 235

Fasıl

Lüğat-i Hadar u Emsârın Lüğat-i Mudar'a Muhâlif Bir Lüğat-i Müstakille Olduğu Beyânındadır 239

Fasıl

Ta'lîm-i Lisân-ı Mudarî Beyânındadır 240

Fasıl

Bu Lisânın Melekesi Sınâ'at-ı Arabiyye'den Başka ve Ta'lîmde Ondan Müstağni Olduğu Beyânındadır 241

Fasıl

Ehl-i Beyân İstilâhınca Zevkin Tefsîri ve Mebnâsının Tahkiki ve Ekseriyâ Acemden Müsta'reb Olanlarda Hâsıl Olmadığı Beyânındadır 243

Fasıl

Ale'l-İtlâk Ehl-i Emsâr u Medâin İşbu Ta'lîm ile Müstefâd Olan Meleke-i Lisâniyyenin Tahsilinde Kâsır Oldukları, ve Lisân-ı Arabî'den Eb'ad Olanlara Bu Melekenin Husûlü Es'ab Olduğu Beyânındadır 245

Fasıl

Kelâmın Nazm u Nesr Fenlerine İnkisâmı Hakkındadır 247

Fasıl

Hem Manzûm ve Hem Mensûr Fenlerinde İcâde Yani Bir Şahsın İkisinde Dahî Kemâl ve Cevdet-i Melekesi Nâdiren Tesâdüf Eylediği Beyânındadır 249

Fasıl

Fenn ü Sınâ'at-ı Şi'r Beyânında ve Vücûh-i Ta'fimi Hakkındadır 250

Fasıl

San'at-ı Nazm u Nesr Elfâzda Olup Me'ânîde Olmadığı Beyânındadır 259

Fasıl

Bu Melekenin Husûlü Kesret-i Hıfz İle ve Cevdet-i Mahfûz İle Olduğu Beyânındadır 260

Fasıl

Kelâmın Matbû' u Masnû'u ve Masnû'un Cevdet ü Kusûru Beyânındadır 263

Fasıl

Ehl-i Merâtibin Şiire Tenezzül Etmedikleri Beyânındadır 266

Fasıl

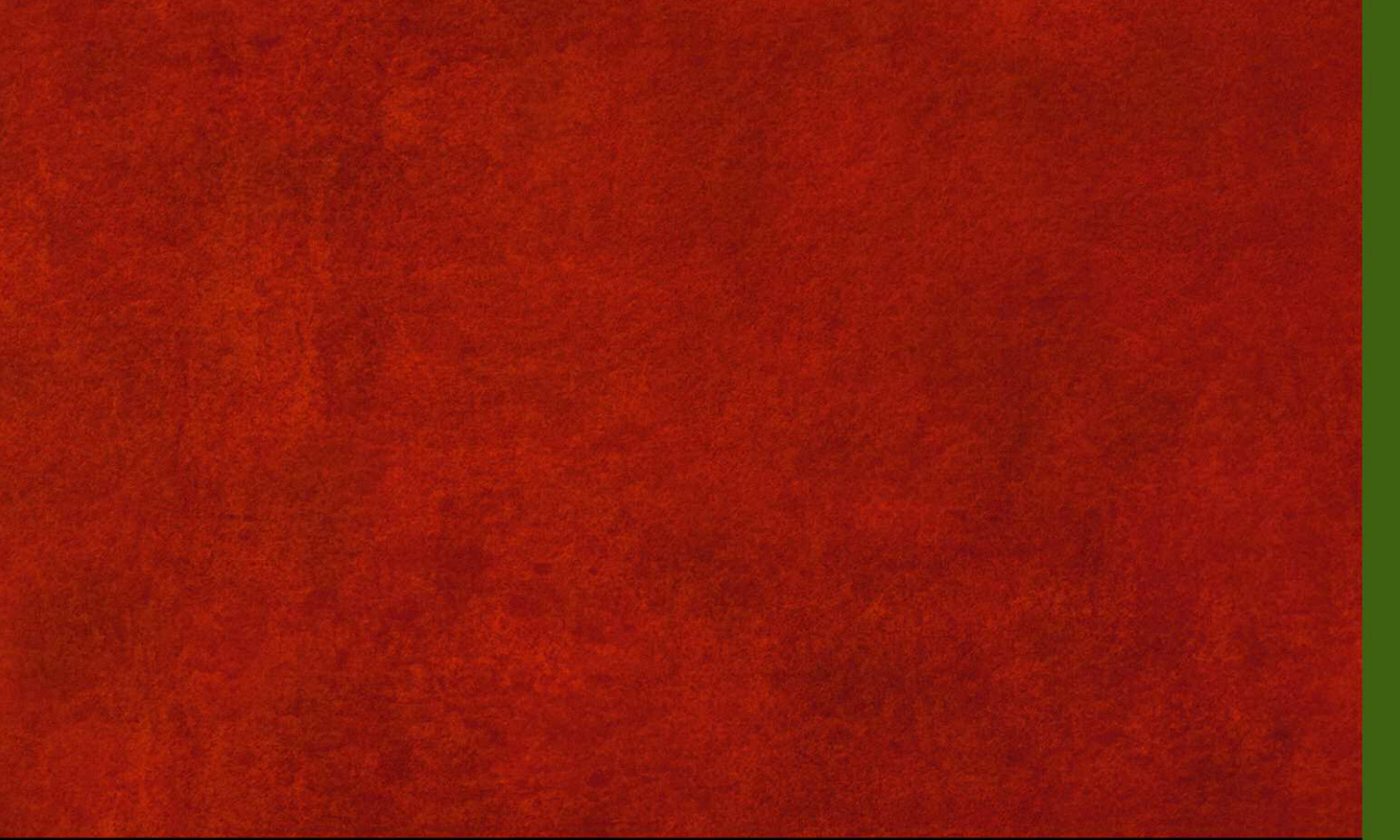
Bu Asırdaki Bedevî ve Hadarîlerin Eş'ârı Beyânındadır 268

Endülüs'ün Müveşşehât ve Ezcâli 278

DİZİN 297

9 789758 740628